

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirskastjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Høgni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Ein tøkk til góðar

oddagrein

ÓTØKK er verðins lön. Hetta er Dimmalætting og lögmaður Pauli Ellefsen komin til. Í oddagrein í Dimmalætting hósdeggin verður millum annað sagt, at lögmaður fekk ótøkk fyrri, at hann hevði borið fram beiska sannleikan um støðu landsins, tá ið nýggja stýrið tók við, og fær enn størri ótøkk fyrri, at eftir hesum fyrstu tveimum árunum hjá hesum landsstýrinum, er stóran munandi betrad. Í slíkum føri man vera ikki sørt ótakksamt at standa lögmaður í einum landi sum Føroyar!

JÚ, SANNILIGA, soleiðis stóð at lesa í Dimmu. Til hetta seinasta er fyrst at siga, at vit eru als ikki ósamdir við Dimmalætting. At vera lögmaður í Føroyum er eitt sera ótakksamt arbeiði. Hugsio t.d. um tæy 10 — tiggju — árin, sum Atli Dam sat sum lögmaður! — Og Pauli Ellefsen sat sum andstøðuleiðari! Tá mundu ikki allar løtur vera líka takksamar. Núverandi lögmaður gjørdi í hvussu er ikki lögmannsstarvið lættari við sínum út um alt mark ósakliga andstøðupolitikki. Tá hevði hann patentloysnir uppá eitt

og alt.

NÚ VILDI so (illa) til, at hesin sami andstøðuleiðari bleiv lögmaður. Við eitt vóru allar patentloysnirnar horvnar. Í staðin fyrri eitt tíðarskeið við miklum framburði og útbýgging á øllum økjum fingur vit fyrri tveimum árum síðani eitt stýri, sum neyvan finnur sín líka nakra staðni. Er tað hetta, ið lögmaður vil hava tøkk fyrri? Og frá hvørjum?

SKULU vit siga tøkk fyrri metið í handilsjavnahallinum uppá 400 milj. kr.? Tøkk fyrri, at vit nú standa á berum í millumlandasiglingini? Tøkk fyrri helikoptaramálið? Tøkk fyrri niðurskurðin í heimahjálpin? Tøkk fyrri øll uttanlandalánini? Og tøkk fyrri nýggjársrøðuna???

NEI DIMMALÆTTING og Pauli Ellefsen. Tit eiga eina tøkk til góðar hjá okkum. Og tað verður, tá hetta landsstýrið leggur frá sær. Tá — og ikki fyrr enn tá — skulu vit fáa eina stóra tøkk.

NEI DIMMALÆTTING og Pauli Ellefsen. Tit eiga eina tøkk til góðar hjá okkum. Og tað verður, tá hetta landsstýrið leggur frá sær. Tá — og ikki fyrr enn tá — skulu tit fáa eina stóra tøkk.

Hilmar flongdi fólkaflakslimirnar í marknaðarnevndini — og teir tóku undir við norra-sáttmálanum

Eru landsstýriskreppurnar bert kávalótir, ætlaðar at káva út yvir tey veruligu vandamálini?

Hatta eru kávalótir, vóru tey gomlu von at hava fyrri munni, um so var, at tey høvdu frænar av lótum, ið ætlaðar vóru fyrri at fáa eitt hvat líka sum at hvørva burtur úr dagligari talu millum manna.

Kundi vera eitthvat, ið fyriforð í bygdini, ið ikki varð hildið at vera nóg gott ella nóg heppið.

Ellar onkur hevði avrikt áð okkurt, ið hann seinri kom at siggja, at bygdarfolkinum ikki sýntist um.

So varð funnið fram á eitt hvat, ið á frægasta hátt kundi káva út yvir tað, ið gjørt varð.

Ketta nýtir jú henda framferðarháttin. Tað ræður um at fáa út yvir tað, ið gjørt er.

Líkt kundi veri til, at landsstýrið og samgongan gera eina roynd á hesum øki. Teir royna við kávalótum, at fáa teir fiskivinnusáttmálar, ið niggju-mannaliðið kom heim aftur við, at hvørva undir landsstýriskreppuni, ið teir royna at skapa, fyrri at fólkið skal venda eygu síni handa vegin, og at fiskivinnusáttmálarnir skulu eins og fæst í skuggan av hesi kreppu.

Hetta eru kávalótir ið duga.

Men neyvan munnu teir, ið skulu liva av at veiða á færoyagrunnum lata hesaar kávalótir

ganga fram um grunnin, ið vit og komandi ættarlið skulu liva av.

Tá ið ein hoyrði lögmann okkara í útvarpinum greiða frá fiskivinnusáttmálanum, ið hann var komin heim aftur við, so fekk ein frænar av, at allir hesir sáttmálar vóru gjørdir á einum hægri støði, enn undanfarin ár, men er hetta so?

Nú er tað soleiðis, at menn hava roynt at økt um meskaviddina, fyrri at eira fiskastovnin mest móguligt. Tosað hevur verið um at seta meskaviddina upp til 155 mm, tí annars kann støðið verða tikið undan færoyska samfelagnum.

Fyri í skundi at fáa henda sáttmálan hevur niggju-mannaliðið hjá Paula Ellefsen og Hilmar Kass jattað 10 EF-trolarum at trola innan fyrri færoyska sjómarkið við 120 mm meskum, og á ávisum støðum við 100 mm eftir blálongu.

Okkara egnu trolarar nýta eina meskavidd upp á 135 mm. Norra sáttmálin er góðkendur í marknaðarnevndini av samgongumonnunum, og okkara trolarar kunnu fiska eyst-anfyri.

Sum limur í lögtingsins marknaðarnevnd helt eg meg ikki kunna taka undir við hesum sáttmálanum, tí her var komið nakað nýtt inn í sáttmálan. Teir høvdu skert rættin hjá færoyingum við Svalbard at fiska rækjur.

Tað vóru fleiri, ið mettu, at hetta ikki hoyrði heima í einum fiskivinnusáttmála.

Vit mettu at teir skuldu verið heimaftur komnir til Føroya í fyrstu syftu við ongum sáttmála, og kanna hvussu stóðan var heima til hesa avgerð, og so heldu roynt aftur.

Fleiri limir í marknaðarnevndini mettu, at teir høvdu verið ov skjóttir at undirskriva sáttmálan við Norra. Hesa meting høvdu eisini bæði fólkaflaksumboðini. Teir vóru samdir við andstøðuni í hesum — júst tað, at heita á landsstýrið um at fara aftur til Noregs, og fáa rækjurnar burtur úr aftur sáttmálanum.

Teir vóru flongdir av Hilmar Kass, og tóku undir!

Vit minnst atfinningar, ið ferðar vóru imóti undanfarna landsstýri, tá ið teir ferðaðust uttanlands til samráðingar um fiskiveiðisáttmála.

Pauli Ellefsen var vanur at siga, at hetta kundi gerast við einum frimerki ella gjøgnum telex.

Nú er vent í holuni. Nú ferðast hesin sami maður sjálvur niggjundi í fylgi.

Ein av fyrstu døgnum kemur so undan kavi, um landsstýriskreppan er gjørd — um hetta eru kávalótir, ið skulu skugga fyrri tí óbótgerð at loyva fransmonnum at oyða okkara grunnar.

Jørgen Thomsen

Nøkur orð um Føroya Jarðarráð

Nú kenni eg ikki endamálsorðingina hjá Føroya Jarðarráð, men eg vil meta, at tess endamálið er at vera ráðgevandi og inspirerandi fyrri færoyskt jarðarbrúk, eins og tað við fíggarligum tiltøkum skal stimbra og virka nýskapandi færoyskum landbúnaði at gagni.

Eftir at hava sitið í býráðnum í góð tvey ár, og har havt eitt sindur at gjørt við Føroya Jarðarráð, má eg siga, at teir uttan iva arbeiða eftir heilt øðrum endamáli. Nú er tað ikki færoyskt jarðarbrúk, ið skal stimbrast, men harafturimóti privatpersónar, eins og tað eisini visir seg, at privat áhugamáli viga tyngst í teirra avgerðum.

Fyri góðum ári síðani fór ein ungur maður hiðani undir at fyrireika eitt heilt

nýtt tiltak innan færoyskum landbúnaði, nevnliga svinahald. Øll neyðug loyvi vóru fingin, og nú stóð á at útvega fígging og eitt eigna grundøki at byggja stallin á. Sum eyðvitað var, setti hann seg í samband við jarðarráðið fyrri at loysa hesar spurningar. Men móttøkan var keld og avvisandi. Hann fekk hvørki stykki ei heldur eina krónu, hvørki sum lán ella studningur.

Sjálvst tá sami maður søkti jarðarráðið um stykkið, sum var sera væl-egnað, lá við sjógv og langt burtur frá aðrari bygging, fekk hann nei. Jarðarráðið hevði enn tá latið burturav sama stykki til idnaðarendamál fá á frammanundan. Eitt annað, ið var vert at leggja merki til, var orðaljóðið í aftursvarinum.

Eitt kalt, avvisandi svar uttan eina einastu grundgeving.

Men tá hevur Føroya Jarðarráð uttan iva verið undir ávikran av onkrum privatum monnum, sum ikki vildu tiltakinum liv lagað, ella tí, at jarðarráðið vildi hava svinahald norðanfjørðs.

Tiltakið er tó seinni vorðið veruleiki, tí har vóru aðrir stovnar, ið høvdu ein meira framtakshugaðan landbúnaðarpolitikki enn Føroya Jarðarráð.

Seinasta megnartiltakið, jarðarráðið hevur tikið her í bygdini, fingur vit bræv um henda dagin. Har verður sagt frá, at jarðarráðið hevur samtykt, at selja einum privatum manni eina helvt av einari leigutrud. Stykkið, sum selt verður, er

5.975 m², og prisurin er 250 kr. Nei, rætt stendur skrivað: 250 kr. Hetta er ein kvadratmetrprisur uppá góð 4 oyru.

Styckið, talan er um, er av best hósandi byggioki, sum býarskipanarættanin eisini visir. Stykkið liggur til almennan veg, og ætlanin er at leggja kommunala kloakk gjøgnum júst sama stykkið, so hetta er við øðrum orðum kvadratmetrprisur fyrri eitt hálvgrum byggibúgvíð egi.

Ein treyt jarðarráðið tó settur er, at hús ikki mega byggjast uttan loyvi frá ráðnum. Men ein onnur treyt er, at jarðarráðið hevur rætt til við solu av troðni ella portum av henni, at helvtin av keypspeninginum fer í jarðargrunnin. Við jarðarráðsins margháttliga arbeiðshátti,

kann ein privat útstykkning skjótt gerast veruleiki.

Hesar knappar 6.000 m² kunnu útstykkjast til 10 grundøki, sum nú hava eitt seluvirði uppá minst eina hálva miljón. Við tí prisvøkstri, ið vit hava í dag, verður seluvirðið um fá ár 6–700.000 kr., men sum sagt, keypsprisurin 17. des. 1982 var 250 kr.

Alt hetta hendir, sjálvt um Tveroyrar býráð í sínum ummæli av hesum máli, týðiliga ger jarðarráðnum greitt, at vit vilja ikki ganga umsóknini á móti, men heldur, sum átti at verið ein sjálfvlygja, at býráðið keypti stykkið til eina kommunala útstykkning. Málið hevur enn tá verið tvær ferðir fyrri í býráðnum, nú og fyrri fáum árum síðani, og báð ferðir var býráðsins svar tað

sama.

Men hetta hjálpti eftir øllum at døma ikki, og so er at spyrja, hví? Jú, her hevur uttan iva ein ávisur kendur bygdarmaður, sum nú húsast í Tinganesi arbeiðt væl fyrri at tæna privatum áhugamáli, tí ein treyt við hesari látturligu solu var, at hin helvtin av hesari troð 7.330 m² fall aftur til tað upprunliga festa, sum tingmaðurin sjálvur umsitur. Opportunistar valdst.

Og her situr so Tveroyrar býráð og sær, hvussu privat persónar og Føroya Jarðarráð senda dýrabarar, almennar jólagávur hvør til annan.

Vónandi er seinasta orðandi í hesum tragikomiska kvæði ikki kvæðið.

Jóannes Ejdesgaard